

La ràdio escolar com a eina per al desenvolupament i la millora de la competència en comunicació lingüística

Percepcions de docents i alumnat d'educació
primària

Gemma Planas Conesa

Tutora: Ada Sbriccoli

Curs 2023-2024

Modalitat A

Resum

[cat] En aquest estudi s'analitzen percepcions i experiències reals de docents i infants implicats en un programa de ràdio escolar, per tal d'explorar el potencial del fenomen per al desenvolupament i la millora de la competència en comunicació lingüística en l'etapa d'educació primària, atesa la importància de la llengua com a principal via d'accés i gestió del coneixement. En concret, pretén determinar quins aspectes lingüístics creuen haver millorat gràcies a la participació a la ràdio, així com el perfil d'alumnat que més se'n podria beneficiar, i conèixer altres beneficis d'aquest recurs dins el marc educatiu actual. Per fer-ho, s'ha escollit una metodologia mixta, en la qual, s'han recollit dades objectives a través d'uns qüestionaris amb una escala Likert, i dades qualitatives mitjançant quatre entrevistes: dues a docents, i dues a infants. Els resultats han demostrat que la ràdio escolar és un recurs especialment idoni per a la millora de l'expressió oral, les habilitats comunicatives, la capacitat de selecció d'informació i la comprensió lectora. Del contrari, segons els participants no és el recurs més adequat per al treball de les diferents tipologies textuals. Així mateix, més enllà de l'àmbit lingüístic, facilita el tractament globalitzat de les diferents àrees i promou el treball cooperatiu. D'altra banda, les dades qualitatives han posat sobre la taula diferents propostes metodològiques d'acord amb les necessitats de l'alumnat i els objectius d'aprenentatge, esdevenint així un projecte inclusiu i de caràcter personalitzat.

Paraules clau: *ràdio escolar, competència en comunicació lingüística, educació primària, expressió oral, expressió escrita,*

Abstract

[eng] This study analyses perceptions and real experiences of teachers and children involved in a school radio program, in order to explore the potential of the phenomenon for the development and improvement of competence in linguistic communication in primary education, according to the importance of language as the main means of access and knowledge management. Specifically, it aims to determine which linguistic aspects they believe they have improved thanks to radio participation, as well as the profile of students who could benefit most, and to know other benefits of this resource within the current educational context. To do this, a mixed methodology has been chosen, in which objective data has been collected through questionnaires with a Likert scale, and qualitative data through four interviews: two to teachers, and two to children. The results have shown that school radio is a particularly suitable resource for improving oral expression, communication skills, information selection and reading comprehension.

On the contrary, according to the participants it is not the most appropriate tool for the work of the different textual typologies. In addition, beyond the linguistic field, it facilitates the globalised treatment of the different areas and promotes cooperative work. On the other hand, qualitative data have shown different methodological proposals in accordance with the needs of the students and the learning objectives, thus becoming an inclusive and personalized project.

Key words: school radio, competence in linguistic communication, primary education, oral expression, written expression.

ÍNDEX

1.Introducció	2
2.Marc teòric.....	2
2.1. El fenomen de la ràdio.....	2
2.1.1. Breu història de la ràdio	3
2.1.2. De la ràdio professional a la ràdio escolar.....	4
2.2. La ràdio en l'àmbit educatiu: una eina transversal	5
2.2.1. La ràdio escolar i les competències clau	7
2.3. La ràdio escolar com a eina per a la millora de la competència en comunicació lingüística	8
2.3.1. La competència lingüística i la seva importància en el procés d'aprenentatge	8
2.3.1.1. La competència en comunicació lingüística al currículum de primària... 10	
2.3.2. El treball integrat de la llengua a la ràdio escolar	10
2.3.2.1.Cas d'estudi: la ràdio per a l'ensenyament de la llengua catalana	11
3.Objectius.....	12
4.Metodologia de treball.....	13
4.1. Context i participants	15
4.2. Tècniques i instruments de recollida de dades	16
4.3.Procediment de recollida de dades.....	16
4.4. Anàlisi de les dades	16
5.Resultats: interpretació i discussió	17
5.1. Resultats	17
5.2. Interpretació dels resultats:.....	22
5.3. Implicacions educatives.....	24
6.Conclusions	26
6.1. Conclusions generals	26
6.2. Objectius assolits i limitacions	27
6.3. Noves línies de recerca	27
6.4. Reflexió personal sobre l'experiència	28
7.Referències bibliogràfiques	30
 Annexos	
Annex 1.....	1
Annex 2.....	8

1. Introducció

És un fet que els humans utilitzem constantment les paraules per a conèixer la realitat que ens envolta i poder-hi operar, un fet que situa la llengua com a un dels principals mitjans per accedir, gestionar i crear nous coneixements. Atesa la seva importància, i tenint en compte la complexitat de les aules, els docents es troben davant el repte de dissenyar propostes transversals que encaixin en els principis de l'aprenentatge significatiu, motivin a l'alumnat i tinguin en compte tots els agents de la comunitat educativa, per tal de promoure i acompanyar els infants en el desenvolupament de la competència en comunicació lingüística, inclosa dins el perfil de sortida i la llista de competències bàsiques de l'etapa d'educació.

Per tal de donar resposta a aquesta necessitat, ja fa anys que diversos centres inclouen un projecte de ràdio escolar en el seu pla de treball, una proposta vivencial, motivadora, que situa l'alumnat com a protagonista, la qual asseguren que ha ajudat en l'aprenentatge de llengües, entre d'altres beneficis, un fet que creiem que cal analitzar.

Així doncs, l'estructura del document és la següent: en primer lloc, es presenta el marc teòric, en el qual s'ha basat l'estudi; en segon lloc, s'exposen els objectius a partir dels quals s'ha desenvolupat la investigació; en tercer lloc, s'explica la metodologia emprada i els instruments utilitzats per a la recollida de dades; en quart lloc, s'exposen i s'interpreten els resultats obtinguts; en cinquè lloc, s'ofereix una proposta de treball de la ràdio amb l'objectiu de millorar la competència en comunicació lingüística de l'alumnat; en sisè lloc, s'exposen les conclusions i possibles línies d'investigació; i per acabar, es troba una reflexió sobre com ha estat el procés i l'experiència.

2. Marc teòric

2.1. El fenomen de la ràdio

Es podria dir que la ràdio és un dels mitjans de comunicació més antics, i alhora un dels menys utilitzats en comparació amb la televisió o internet. Aquesta es basa en la transmissió de senyals de so a través d'ones electromagnètiques, anomenades Hertzianes, les quals poden ser captades per diversos receptors, esdevenint així un medi massiu.

També cal destacar que el mot "ràdio" fa referència a tres elements: l'aparell receptor, a través del qual s'escolten els àudios, present a moltes llars; al sistema de telecomunicació en sí; i al mitjà de comunicació. Tot i això, en aquest estudi es fa referència a

aquest últim, és a dir, a la ràdio com a un fenomen mundial amb un paper significatiu, tant en l'actualitat, com al llarg de la història.

2.1.1. Breu història de la ràdio

Encara avui dia existeix una certa polèmica quant a l'origen de la ràdio: mentre que diverses fonts com Sadurní (2023) afirmen que va ser l'italià Guillermo Marconi qui l'any 1897 va realitzar la primera transmissió des de la distància, un any després que Nikola Tesla presentés la patent d'un receptor d'ones hertzianes; altres parlen dels americans Henry Dunwoody i Greenleaf Whittier Picard com a creadors del primer aparell. En tot cas, aquest va ser l'inici d'un medi de comunicació que, tot i no ser el més popular avui en dia, persisteix, amb un paper clarament significatiu en l'àmbit polític, social, cultural, i també l'educatiu.

Tal com es relata a pàgina web de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya, XTEC (2011), en un inici, la funció de la ràdio era principalment com a medi de difusió d'actes culturals. Però ràpidament va començar a tenir èxit i van sorgir els primers programes, com els coneixem avui dia, per donar resposta a les demandes comunicatives de la societat. Segons afirma Etecé (2024) l'any 1920 va sorgir la primera emissora regular de caràcter informatiu.

De mica en mica, el fenomen va arribar a les llars fins a convertir-se en la font d'informació principal per a la societat dels anys trenta, com explica Míriam Barchilón al seu article a la Vanguardia.

Tanmateix, al marge de l'entreteniment, al llarg de la història, la ràdio ha estat un element de clara influència política, cultural i social, tant com a element de difusió d'informació, com de resistència. "La ductilitat de la ràdio l'ha convertida en protagonista de molts capítols de la història contemporània. Per exemple, com a arma propagandística a la Guerra Civil espanyola o a la Segona Guerra Mundial." (Amat i Felipe, 2021, p.168)

D'altra banda, no té cap sentit parlar de la ràdio sense tenir en compte els avenços tecnològics, els quals han estat claus en l'evolució i la popularització del fenomen. No obstant això, cal destacar que l'aparició de la televisió, ha estat un clar competidor que ha "posat en manifest la capacitat renovadora i innovadora de la ràdio". (XTEC, 2011) Per acabar, les noves tecnologies han permès que avui en dia puguem escoltar la ràdio en línia, des d'on vulguem i quan vulguem a través del pòdcast, transformant un medi de comunicació de caràcter més aviat local, en un fenomen global.

2.1.2. De la ràdio professional a la ràdio escolar

Borrero i Espinosa (2015), el qual analitza la presència de programes infantils a la ràdio per tal de defensar-ne la importància, explica que al llarg de la història els programes dedicats als infants van anar evolucionant cap a un enfocament més pedagògic, sense deixar mai de banda l'entreteniment, amb l'objectiu principal de lluitar contra l'analfabetisme. Barbeito i Perona (2007) afegeix també que va servir per fer arribar l'educació a poblacions desfavorides o aïllades dels nuclis urbans. A Alemanya, als anys trenta, es feien emissions educatives per tal de "fomentar l'autoaprenentatge i l'autonomia." (Borrero i Espinosa, 2015, p.56).

Tot i això, els primers indicis de vincular la ràdio amb la comunitat educativa els trobem als anys vint a Estats Units, en aquest cas al les universitats. Així mateix, als anys quaranta, a Barcelona, el pedagog barceloní Arturo Martorell va iniciar un programa en format de concurs en el qual participaven els infants de les escoles de Barcelona. Un fet que es podria considerar la llavor que va donar pas als primers indicis de ràdios escolars, enteses com aquells "programes de ràdio que s'integraven, i s'integren encara ara, en emissores legals (privades o públiques) i materialitzaven l'aprenentatge fet en un taller d'una escola." (Borrero i Espinosa, 2015, p.56).

De mica en mica, en veure el potencial del recurs, alguns centres van adoptar per instal·lar una estació radiofònica i integrar la ràdio com una tasca més dins el projecte educatiu, configurant així les ràdios escolars que coneixem avui en dia.

Barbeito i Perona (2007) parla de les primeres ràdios escolars a Espanya als anys 80, una iniciativa que no va ser ben acceptada, doncs als docents els costava encaixar-la amb la metodologia dels centres de l'època. Tot i això, el fenomen es va anar creixent i l'any 1991 a la localitat d'Olvera es va celebrar la primera trobada de ràdios escolars.

Segons explica, Zapata (2005), un dels primers indicis de voler incloure dins els programes escolars els mitjans de comunicació, el trobem l'any 2002 en un seminari a Sevilla per part de la UNESCO.

A Catalunya, l'any 2020, neix Ràdios Escolars en Xarxa (REX), amb l'objectiu de potenciar les ràdios escolars, donar visibilitat als projectes dels centres, i millorar la relació entre aquests.

Tanmateix, un any més tard, una notícia del diari l'Empordà constata que el departament d'Educació ja considerava les ràdios escolars una eina didàctica per al treball de qualsevol àmbit. Segons la font, de l'any 2005 al 2006 hi havia hagut un augment del

nombre de centres que disposaven de ràdio, dels 15 als 150, com a conseqüència de la implantació de la sisena hora. Una xifra que va baixar un cop la mesura va ser retirada, ha anat augmentant de forma progressiva.

Actualment, a Catalunya hi ha més de 100 centres que participen en un programa de ràdio escolar, alguns d'aquests amb més de 15 anys d'antiguitat. És el cas de l'escola Sant Domènec, situada al poble de la Ràpita, a la comarca de l'Alt Penedès, la qual emet el seu programa Ràdio Ràpia des del 23 d'abril del 1990.

2.2. La ràdio en l'àmbit educatiu: una eina transversal

En l'àmbit educatiu, la ràdio esdevé un recurs amb un ampli ventall de possibilitats, el qual permet treballar des d'una vessant pràctica i globalitzada que fomenta l'aprenentatge significatiu, entès com aquell que és aplicable en contextos diversos.

És un fet que els mitjans de comunicació formen part de la configuració de la societat. De fet, en moltes ocasions són el medi a través del qual accedim a la realitat, i alhora ens condicionen la manera en com la percebem. Així doncs, si l'objectiu de l'escola és formar a persones competents per a seguir aprenent i convivint en comunitat, aquesta no pot quedar-se'n al marge. Cal doncs incloure'ls al marc educatiu, d'acord amb tots els beneficis i les possibilitats que suposen:

"l'educació en els mitjans de comunicació afavoreix la creativitat, té un caràcter interdisciplinari i integrador de diverses matèries, potencia el treball en equip, augmenta les capacitats comunicatives dels nois i les noies i posa en pràctica exercicis d'expressió oral i escrita que s'allunyen de les típiques, tòpiques i tradicionals pràctiques que avorreixen l'alumnat." (Nolla, 2005, p. 21)

Així mateix, Zapata (2005) afegeix que, per a un aprenentatge real, i profund, cal treballar els mitjans des d'un enfocament pràctic en el qual els infants siguin els protagonistes. És a dir, que "la tecnologia educativa no ha de consistir pas en la reproducció, sinó en la producció de documents mediàtics" (Zapata, 2005, p.25)

I com aquests autors, diversos mestres i professionals de l'àmbit educatiu reafirmen el gran potencial d'iniciar-se en un programa de ràdio, motiu pel qual el fenomen segueix creixent. A continuació s'ofereix un resum general d'alguns dels beneficis:

- **Implica un treball globalitzat dels continguts i les competències curriculars**

Impulsar un programa de ràdio no només suposa posar en marxa coneixements radiofònics, sinó que es tracta d'un procés en el qual entra en joc un ampli ventall de competències i continguts, per tal de donar resposta als reptes que es presenten.

- **Afavoreix l'aprenentatge significatiu**

Traslladant al terreny de la ràdio escolar la idea que ofereixen Coll i Solé (1989) sobre l'aprenentatge significatiu, darrere d'un programa de ràdio hi ha un procés complex en el qual, partint dels seus interessos, es revisen els coneixements previs i es relacionen i s'incorporen amb nova informació, fruit d'un procés de cerca. A més, el fet d'haver d'explicar-ho implica aprendre de manera comprensiva, i per tant, els coneixements es podran aplicar a altres contextos.

- **Vincula l'escola amb l'entorn i el barri**

La ràdio obre portes a conèixer l'entorn: es pot parlar de temes d'actualitat, es pot col·laborar amb emissores locals, i tots els programes són escoltats per diferents membres de la comunitat, els quals també hi poden col·laborar.

- **És una eina d'educació inclusiva**

Tothom és benvingut a la ràdio. Es poden tractar temes ben diversos, amb un llenguatge més tècnic o més senzill, en diverses llengües, etc. A més, és un recurs que permet treballar diferents dificultats, com ara les lingüístiques, o la timidesa.

- **Estimula la reflexió i la crítica**

Un programa de ràdio pot ser un espai de divulgació que convida a la reflexió. No obstant això, abans caldrà documentar-se, i ser selectiu i crític amb la informació.

- **És una proposta motivadora, que contagia**

Això de sentir la teva veu parlant dels temes que més t'agraden és molt emocionant! A més, les veus corren i aquest engrescament s'escampa entre l'alumnat. Tothom vol tenir el seu moment a la ràdio!

- **Actua com a evidència d'un procés d'aprenentatge.**

De la mateixa manera que un producte resultant d'un projecte resulta una evidència dels esforços que s'hi ha dedicat, tot i no reflectir el procés complet, qualsevol petit enregistrament és una mostra d'un treball fet a consciència. Però a diferència d'aquest

producte, la ràdio té un abast molt més ampli. Imagineu la satisfacció que suposa sentir-se a la ràdio i ser conscient que molta més gent t'escolta en aquell moment?

- **Potència l'autonomia**

Partint dels seus interessos, l'alumnat pren iniciativa i fa i desfà el contingut amb l'objectiu de donar forma a la seva idea inicial. Així mateix, poden esdevenir tècnics de ràdio, i encarregar-se dels enregistraments un cop après el funcionament.

- **Implica un treball cooperatiu real**

Perquè un programa en grup sigui coherent, cal que els membres interactuïn entre sí, i construeixin plegats la proposta, un procés complex, en el qual entren en joc tant aspectes socials com personals.

- **Millora les relacions entre l'alumnat**

La ràdio escolar esdevé un projecte comú del centre que uneix tots els membres de la comunitat. Una oportunitat per ampliar el cercle social i cohesionar el grup.

2.2.1. La ràdio escolar i les competències clau

Com s'ha esmentat, la ràdio escolar permet el treball transversal dels continguts i competències curriculars, entre les quals destaquen:

- **Competència en Comunicació lingüística:**

Es podria dir que la llengua, i especialment la llengua oral, és la base de la comunicació, d'aquí a que aquesta sigui la competència que pren més protagonisme en els processos que els infants desenvolupen a la ràdio, permetent la interacció tant entre les persones que en formen part, com amb l'entorn i els continguts pertinents.

Així doncs, degut a la seva importància i a que esdevé el tema principal d'aquesta investigació, m'hi aturaré més endavant, des d'un enfocament més profund.

- **Competència plurilingüe.**

En un programa de ràdio, no hi ha llengua que no hi tingui lloc. Es poden fer programes en Anglès, en Castellà, en Català, en Xinès, etc. Tanmateix, pot ser un punt d'intercanvi de cultures, ajudar a la inclusió de les persones nouvingudes, tot afavorir que l'alumnat prengui consciència de la riquesa que comporta aquesta diversitat, i s'engresqui a compartir una part dels seus orígens.

- **Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria.**

La ràdio permet parlar dels fenòmens naturals que ens envolten, dels fets històrics, dels desastres naturals, de geometria, curiositats matemàtiques, compartir els resultats d'una experimentació, etc.

- **Competència Digital**

Seguint el fil de Zapata (2005), sobre l'enfocament del treball dels medis cap a la producció, cal que l'alumnat es familiaritzi amb els diferents elements de la taula de so per a l'enregistrament i l'edició dels programes, sempre amb l'acompanyament d'un docent, però amb l'objectiu d'anar guanyant autonomia en aquest terreny. D'altra banda, la difusió dels programes fomenta un ús responsable de les tecnologies i el contingut, el qual ha d'estar ben fonamentat, i per tant, caldrà escollir fonts fiables.

- **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre**

Preparar un bon programa, ja sigui individual o en equip, implica una actitud favorable davant els aprenentatges: conèixer les pròpies dificultats i destreses, organitzar el temps, ser conscient de les pròpies emocions, tolerar la frustració, expressar i respectar les opinions, participar activament, resoldre conflictes, etc.

- **Competència ciutadana**

El tracte de temes d'actualitat a través de la ràdio, no només promou que l'alumnat estigui al corrent dels successos, sinó que aquests es puguin treballar des d'un punt de vista crític i responsable, un procés en el qual entren en joc els valors.

- **Competència en consciència i expressió culturals.**

La ràdio escolar no pot quedar al marge de la cultura i les diferents formes d'expressió que aquesta inclou. Es pot parlar de celebracions, d'actes ben diversos, i també enregistrar cançons i exposar les creacions de l'alumnat.

2.3. La ràdio escolar com a eina per a la millora de la competència en comunicació lingüística

2.3.1. La competència lingüística i la seva importància en el procés d'aprenentatge

Abans de començar a parlar de com la ràdio promou el treball de la competència lingüística, cal fer una revisió de com certs autors s'han referit a aquesta, així com el seu paper en l'aprenentatge.

Reyzábal, (2012) defineix la competència lingüística com:

“el conjunto de conocimientos, habilidades y destrezas que requiere el uso adecuado, correcto, coherente y estético tanto del código oral como del escrito (comprensión y expresión, análisis y síntesis, identificación, comparación, creación, recreación... de mensajes), centrándola en escuchar y hablar, leer y escribir de forma competente.” (Reyzábal, 2012, p.68)

L'autor la inclou dins la competència comunicativa, la qual és més àmplia, ja que contempla altres variants, com ara, els diferents tipus de llenguatge més enllà del codi lingüístic, i les característiques socials, culturals i psicològiques del context. Entre d'altres, aspectes imprescindibles per a una comunicació eficaç.

Així mateix, Cantero (2004), fa també aquesta classificació, però amplia el concepte de comunicació, la qual defineix com a aquell acte en el que s'estableix contacte entre individus, no sempre de forma intencionada ni amb l'objectiu de transmetre un missatge.

En conjunt, independentment de quina denominació li donem, podríem dir que la capacitat per utilitzar la llengua de forma competent, és a dir de produir, comprendre i interpretar textos, ja siguin orals o escrits, condiciona la manera en com percebem i operem en el món que ens envolta.

De fet, Vygotski, (1979) considerava ja la llengua un dels dos elements de mediació amb la realitat, i afegia que té la capacitat de modificar les persones. O sense anar tant enllà, Reyzábal (2012) afirma que “aunque poseamos multitud de riquezas, si no somos competentes lingüísticamente seremos pobres en nuestra percepción de la realidad, nuestra posibilidad para cambiarla, recrearla o gozarla y hasta en nuestra defensa ante los discursos interesadamente persuasivos.” (Reyzábal, 2012, p. 73)

Però, com bé sabem, no només utilitzem els textos per expressar les nostres idees. La llengua no només té un efecte extern, sinó també intern, ja que ens permet accedir, operar i organitzar el coneixement. Tal com expliquen Coll i Solé (1989) aprendre significativament implica partir dels coneixements previs, comprendre el nou contingut i integrar-lo a la xarxa cognitiva, establint relacions amb els elements ja existents. En definitiva, un conjunt de processos cognitius complexos en els quals és innegable el paper del domini de la competència lingüística com a facilitador i possibilitador a l'hora d'accedir, relacionar, contrastar, expressar, reelaborar i aplicar els coneixements.

2.3. 1. 1. La competència en comunicació lingüística al currículum de primària

Centrant-nos en el marc educatiu de Catalunya, amb el nom de “competència en comunicació lingüística”, aquesta esdevé la primera competència clau del currículum de primària, contempla diferents tipus de llenguatge, i posa la mirada en la coherència i l’adequació al context per a una comunicació eficaç, crítica i respectuosa.

Tanmateix, el decret destaca la seva importància com a “base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber.” (Departament d’Educació, 2022, p. 35). Per aquest motiu, aposta per un treball compartit amb la resta d’àrees, ja que possibilita el desenvolupament d’altres competències globals, així com un ampli ventall d’aspectes imprescindibles per a la vida en la societat com el respecte, l’esperit crític, la capacitat d’aprendre a aprendre, el treball en equip, la sostenibilitat, etc.

En conclusió, segons el perfil competencial de sortida, en finalitzar l’etapa d’educació primària, l’alumnat ha de ser capaç d’expressar-se de forma clara, coherent i adequada als diferents contextos, fent ús dels diferents tipus de llenguatge; interpretar i valorar diferents produccions i seleccionar-ne les idees principals per extreure’n el significat global; comprendre i interpretar des d’una mirada crítica els diferents tipus de textos; ser capaç de seleccionar i contrastar informació, etc.

2.3.2. El treball integrat de la llengua a la ràdio escolar

L’any 2021, una notícia del diària l’Empordà constata que a Catalunya hi havia més de 80 escoles que asseguraven que la ràdio és una eina efectiva per al treball integrat de la competència lingüística.

I és que, tal com afirma la notícia, la ràdio escolar “irromp com un aliat a l’aula per treballar sobretot la comunicació i la llengua, ja sigui escrita com oral” (Europa Press, 2021).

En primer lloc, la ràdio és un medi de comunicació basat en l’expressió oral, un aspecte que segons Roderó (2018) sovint queda en segon pla quant al treball de la llengua a les escoles. L’autor destaca la importància d’aquest llenguatge per aconseguir una plena competència comunicativa, i afegeix que el llenguatge oral és el més present al nostre dia a dia, amb el qual intercanviem les nostres idees, coneixements i percepcions des d’una edat primerenca.

Però no es tracta només de transmetre les idees, sinó que cal arribar al receptor. Per això, l'alumnat ha d'aprendre a parlar amb un volum, un ritme i una entonació correctes. Tanmateix, el fet d'escoltar-se a posteriori fa que prenguin consciència de tots aquests aspectes, i puguin valorar si el missatge es compren correctament.

En segon lloc, més enllà de la llengua oral, tota intervenció a la ràdio s'ha de preparar. Si es fa en equip, caldrà decidir el tema, i per tant parlar entre els membres i arribar a un consens. A continuació, caldrà fer una recerca d'informació, en el qual els infants entren en contacte amb tot tipus de textos, els quals han de saber interpretar, a partir d'inferències, i comprendre el significat de paraules noves, amb l'objectiu de poder seleccionar les idees més importants.

Tot seguit, cal organitzar la informació. El recurs que s'utilitza és el guió, una eina que permet que l'alumnat prengui consciència de l'estructura del discurs. Cal que hi hagi una introducció, un cos i un tancament, així com una progressió lògica de les idees. En aquest punt, entra en joc un ampli ventall de continguts, com ara: les diferents tipologies textuais, les quals condicionaran l'estructura del discurs; els connectors i marcadors, que ens ajudaran a organitzar el text i el faran més ric; els signes de puntuació i l'ús de paràgrafs, que ens ajudaran a separar les idees i marcaran les pauses; i l'adequació del llenguatge al context, així com l'ús de marques de formalitat i cordialitat.

Quant a la tipologia textual, tot i que sovint es treballa el gènere periodístic a partir d'informatius, breus reportatges o entrevistes, també es treballa el text argumentatiu, en el cas dels debats, o es poden incloure narracions, poemes i teatre.

En tercer lloc, abans d'enregistrar, cal revisar el text. Tanmateix, el fet que aquest hagi de ser llegit en veu alta, i sobretot, escoltat per molta gent, promou que l'alumnat tingui interès i dediqui l'atenció i el temps necessari a una segona lectura. És en aquest moment quan s'adonen no només de les oracions que no tenen sentit o no queden clares, sinó també d'errors ortogràfics o de concordança. Per acabar, els assajos en veu alta permeten corregir els signes de puntuació i col·locar les pauses que calgui.

En definitiva, la ràdio escolar és una proposta motivadora i activa per al treball integrat de les competències, d'entre les quals la competència en comunicació lingüística n'és la principal protagonista.

2.3.2.1. Cas d'estudi: la ràdio per a l'ensenyament de la llengua catalana

Felipe i Amat (2021) va analitzar les percepcions i reflexions de mestres que havien dut a terme una experiència radiofònica, tant a l'educació primària com secundària. Aquest

estudi es centrava en l'ensenyament de la llengua catalana, i perseguia l'objectiu d'explorar les possibilitats educatives del mitjà, tot examinant les consideracions del professorat quant a l'evolució favorable de l'expressió escrita i oral de l'alumnat, així com les habilitats socials que havien estat necessàries durant el procés.

Els resultats que va obtenir van ser els següents: per una banda, més d'un 60% dels docents van afirmar que hi havia hagut una progressió favorable quant a l'expressió oral de la llengua; d'altra banda, quant a l'expressió escrita, tot i que els resultats no van ser tant positius, aproximadament un 40% del professorat va verificar haver percebut una millora en l'expressió escrita. Per acabar, els enquestats van coincidir que el grup havia desenvolupat diverses habilitats en relació al treball cooperatiu i la capacitat resolutiva, tant de conflictes com d'imprevistos.

3. Objectius

L'objectiu general del treball és comprovar si la participació en un programa de ràdio escolar pot ajudar a l'alumnat en el desenvolupament i la millora la competència en comunicació lingüística atès el seu paper, tant quant a l'accés a l'aprenentatge, com en el desenvolupament personal dels infants per afrontar la vida en societat. En concret són objectius específics del treball:

Objectiu 1. Recollir i analitzar percepcions de diferents persones de la comunitat educativa, ja siguin docents o alumnat, entorn els beneficis que pot tenir la participació en un programa de ràdio escolar per a la millora de la competència en comunicació lingüística.

Preguntes relacionades amb aquest objectiu:

- Quina és l'opinió dels docents sobre l'eina de la ràdio escolar quant al treball de la competència en comunicació lingüística? Han pogut apreciar algun canvi, quant a aquests aspectes, en l'alumnat que ha participat o participa al programa de ràdio?
- Segons els docents, quins aspectes de la competència lingüística pot ajudar a treballar i millorar l'eina de la ràdio escolar?
- Què en pensa l'alumnat de l'eina de la ràdio escolar? Creuen que els ha ajudat a millorar en aspectes de la llengua i la comunicació? En quins aspectes creuen que els ha ajudat?
- De quina manera es treballa la ràdio a l'escola, amb quin objectiu, i quins són els resultats?

Objectiu 2. Definir el perfil d'alumnat que es podria beneficiar de la participació en un programa de ràdio escolar amb l'objectiu de millorar les seves competències lingüístiques.

Preguntes relacionades amb aquest objectiu:

- Amb quins criteris es basen els centres i els docents per decidir l'alumnat que podria participar en el programa de ràdio escolar? Amb quin objectiu?
- A partir de quina edat es recomana que els infants formin part del programa escolar per poder-se'n beneficiar?
- L'alumnat amb necessitats especials podria beneficiar-se del programa de ràdio escolar quant a la millora de les competències lingüístiques? I l'alumnat nouvingut?

Objectiu 3. Conèixer els altres beneficis de participar en un programa de ràdio escolar més enllà de l'àmbit lingüístic.

Preguntes relacionades amb aquest objectiu:

- La participació en un programa de ràdio escolar pot ajudar a millorar les habilitats socials de l'alumnat? I en la cohesió de grup i les relacions dins el centre?
- La ràdio escolar promou l'aprenentatge significatiu?
- La ràdio escolar pot ser una eina per a treballar l'esperit crític?
- Quines altres àrees o competències es poden treballar a la ràdio? És una eina que permet el treball transversal de les diferents àrees?

4. Metodologia de treball

La següent taula (figura 1) mostra els instruments que s'utilitzaran per a la recollida de dades per tal de donar resposta a cada objectiu plantejat:

Objectius	Preguntes de recerca	Instruments de recollida de dades
<i>Objectiu 1.</i> Recollir i analitzar percepcions de dife-	· Quina és l'opinió dels docents sobre l'eina de la ràdio escolar quant al treball de la competèn-	Entrevista

<p>rents persones de la comunitat educativa, ja siguin docents o alumnat, entorn els beneficis que pot tenir la participació en un programa de ràdio escolar per a la millora de la competència en comunicació lingüística.</p>	<p>cia en comunicació lingüística? Han pogut apreciar algun canvi, quant a aquests aspectes, en l'alumnat que ha participat o participa al programa de ràdio?</p> <ul style="list-style-type: none"> · Segons els docents, quins aspectes de la competència lingüística pot ajudar a treballar i millorar l'eina de la ràdio escolar? · Què en pensa l'alumnat de l'eina de la ràdio escolar? Creuen que els ha ajudat a millorar en aspectes de la llengua i la comunicació? En quins aspectes creuen que els ha ajudat? · De quina manera es treballa la ràdio a l'escola, amb quin objectiu, i quins són els resultats? 	<p>Qüestionari</p>
<p><i>Objectiu 2.</i> Definir el perfil d'alumnat que es podria beneficiar de la participació en un programa de ràdio escolar amb l'objectiu de millorar les seves competències lingüístiques.</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Amb quins criteris es basen els centres i els docents per decidir l'alumnat que podria participar en el programa de ràdio escolar? Amb quin objectiu? · A partir de quina edat es recomana que els infants formin part del programa escolar per poder-se'n beneficiar? · L'alumnat amb necessitats especials podria beneficiar-se del programa de ràdio escolar quant a la millora de les competències lingüístiques? · L'alumnat nouvingut podria beneficiar-se del programa de ràdio escolar quant a la millora de les competències lingüístiques? 	<p>Entrevista</p>
<p><i>Objectiu 3.</i> Conèixer els altres beneficis de participar en un programa de ràdio escolar més enllà de l'àmbit lingüístic.</p>	<ul style="list-style-type: none"> · La participació en un programa de ràdio escolar pot ajudar a millorar les habilitats socials de l'alumnat? I en la cohesió de grup i les relacions dins el centre? 	<p>Qüestionari Entrevista</p>

	<ul style="list-style-type: none"> · La ràdio escolar promou l'aprenentatge significatiu? · La ràdio escolar pot ser una eina per a treballar l'esperit crític? · Quines altres àrees o competències es poden treballar a la ràdio? És una eina que permet el treball transversal de les diferents àrees? · Quines altres àrees o competències es poden treballar mitjançant la ràdio escolar? És una eina que permet el treball transversal de les diferents àrees? 	
--	--	--

Figura 1: instruments de recollida de dades

4.1. Context i participants

La mostra d'aquest estudi està formada per docents i alumnat de tres centres educatius de Catalunya que ja fa anys que utilitzen l'eina de la ràdio escolar.

Per una banda, ha participat un total de 42 alumnes: 28 de cicle superior, 11 de cicle inicial, i 3 de cicle mitjà. D'altra banda, la mostra de professorat està formada per docents de diferents àrees amb experiència en l'eina de la ràdio.

Quant als centres escollits, en primer lloc, l'Escola Jaume I, situada a Barcelona, la qual ja fa 7 anys que emet el seu programa de ràdio *SOM JAUME I* a "Ràdio 3 Sants" cada diumenge a les 11 h; en segon lloc, l'Escola Annexa Joan Puigbert, situada a Girona, treballa amb la ràdio des de l'any 2013, i emet el seu programa Ràdio Annexa en directe a través de la megafonia de l'escola els divendres a dos quarts de dotze; per acabar, l'escola Escolàpies Figueres, des del curs 2021-2022 emet els seus programa *Petites veus* els divendres a les 16.40 h. a l'emissora "Ràdio Vilafant" i col·labora amb el seu programa diari matinal de *El Magazin de Ràdio Vilafant*.

Tanmateix, tots els centres disposen d'una plataforma a la xarxa on penjen els programes en forma de pòdcast per tal que tothom en pugui gaudir.

4.2. Tècniques i instruments de recollida de dades

Tal com mostra la taula (figura 1), la recollida de dades es va fer mitjançant l'instrument del qüestionari, un per als docents i l'altre per a l'alumnat, el qual contenia: preguntes dicotòmiques, una escala Likert, i un apartat en què es podien seleccionar diverses opcions.

D'altra banda, es van fer quatre entrevistes (vegeu annex 1), de les quals dos dels participants eren docents, i dos alumnes.

4.3. Procediment de recollida de dades

En primer lloc, al mes de març es va fer una recerca dels centres de Catalunya que disposaven de ràdio escolar i es va contactar a un total de 30 escoles de llocs ben diversos a través del correu electrònic per explicar-los l'objectiu del projecte i demanar-los la seva participació.

En segon lloc, als centres dels quals es va rebre la resposta, se'ls va informar que, més endavant es faria arribar un qüestionari, pel qual es necessitaria una mostra de 10 alumnes amb una certa experiència a la ràdio, i es va fer arribar el document del consentiment per si s'esqueia, tot i que la recollida de dades era anònima. Cal destacar també, com es pot apreciar, que les respostes van ser ben poques en comparació amb el nombre inicial de contactes.

En tercer lloc, el mes d'abril es van dissenyar les preguntes, mitjançant l'eina de *Formularis Google*, d'acord amb els objectius establerts, i es van fer arribar per correu a mitjans de maig.

Tanmateix, les entrevistes es van dissenyar a principis de maig, i es va preguntar a dos dels docents si seria possible entrevistar-los i parlar també amb dos alumnes. Les respostes van ser positives, i es va quedar presencialment durant la setmana del 13 al 19 de maig.

4.4. Anàlisi de les dades

En primer lloc, per a l'anàlisi dels qüestionaris es va fer servir el mètode quantitatiu, a partir de l'observació dels percentatges obtinguts, quant a la gradació que els participants havien escollit en cada dimensió.

Tanmateix, es van utilitzar diferents taules per a representar els resultats. Per una banda, les dimensions relacionades amb els aspectes de la competència en comunicació lingüística es van representar en dues taules diferents, una pels docents i l'altra per a l'alumnat, ja que la complexitat de la gradació era diferent. D'altra banda, per a la resta dels beneficis de la ràdio escolar es va utilitzar una taula amb una columna per a les respostes de l'alumnat, i l'altra per a les dels docents, i es van acolorir els percentatges segons els criteris següents: verd si era superior al 80%, groc si es situava entre el 70% i el 80%, i vermell si no superava el 50%. D'aquesta manera, es van poder veure les coincidències i les discrepàncies.

En segon lloc, per a les entrevistes, es va fer servir el mètode qualitatiu. Primerament, es van transcriure els enregistraments, i es va dissenyar una taula amb els ítems que es volien analitzar per tal de col·locar les oracions i paraules clau que hi donaven resposta.

5. Resultats: interpretació i discussió

5. 1. Resultats

A continuació s'exposen els resultats obtinguts, tant en els qüestionaris, com en les entrevistes, a través de diferents gràfics, taules, partint dels objectius inicials plantejats.

En primer lloc, pel que fa al primer objectiu de *“recollir i analitzar experiències reals de diferents persones de la comunitat educativa, ja siguin docents o alumnat per tal de conèixer els beneficis que pot tenir la participació en un programa de ràdio escolar per a la millora de la competència en comunicació lingüística.”*, des d'un punt de vista general, s'ha pogut constatar que tots els docents enquestats creuen que l'eina de la ràdio escolar pot ajudar a millorar la competència en comunicació lingüística de l'alumnat (figura 2), mentre que, en el cas de l'alumnat, un 9,5% dels participants no en pensa el mateix (figura 3).

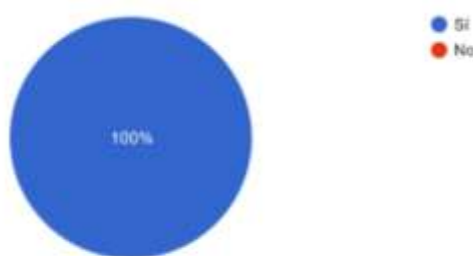

Figura 2: resposta dels docents

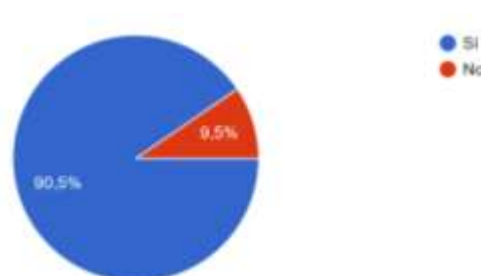

Figura 3: resposta de l'alumnat

En segon lloc, per tal de concretar els aspectes d'aquesta competència que els participants creien que podien millorar, o havien millorat, gràcies a la ràdio, es van establir les dimensions que es mostren a continuació, i es va demanar als participants que, a través d'un qüestionari, expressessin el seu grau d'acord o desacord segons la seva experiència i les seves percepcions. Cal destacar que per a l'alumnat es va fer servir una gradació més simple (figura 4), amb només tres opcions, mentre que la gradació dels docents era més complexa (figura 5).

Els resultats dels qüestionaris de l'alumnat han estat els següents:

Dimensions		Gens d'acord	Bastant d'acord	Molt d'acord
Llengua oral	Adequació del ritme i el volum	-	52.4%	47.6%
	Consciència de l'entonació	2.4%	14.3%	83.3%
Ús de signes de cordialitat		9.5%	33.3%	51.1%
Habilitats comunicatives		7.1%	40.5%	52.4%
Selecció d'informació i comprensió lectora		2.4%	40.5%	57.1%
Estructura del discurs i cohesió		2.4%	28.6%	69%
Tipologies textuais		11.9%	61.9%	26.2%
Adequació al context		4.8%	61.9%	33.3%
Riquesa lèxica		2.4%	28.6%	69%
Revisió		2.4%	54.8%	42.9%
Motivació i interès per la llengua escrita		14.3%	57.1%	28.6%

Figura 4: respostes de l'alumnat entorn les dimensions lingüístiques

Els resultats del qüestionari dels docents han estat els següents:

Dimensions		Totalment en desacord	Bastant en desacord	Indiferent	Bastant d'acord	Totalment d'acord
Llengua oral	Adequació del ritme i el volum				8.3%	91.7%
	Consciència de l'entonació				16.7%	83.3%
Ús de signes de cordialitat					33.3%	66.7%
Habilitats comunicatives					8.3%	91.7%
Selecció d'informació i comprensió lectora				25%	16.7%	58.3%
Estructura del discurs				16.7%	8.3%	75%
Cohesió	Ús de marcadors			8.3%	41.7%	50%
	Ús de paràgrafs		8.3%	16.7%	33.3%	41.7%
	Signes de puntuació		8.3%		33.3%	58.3%
Tipologies textuais				16.7%	50%	33%
Adequació al context				8.3%	33.3%	58.3%
Riquesa lèxica				25%	8.3%	66.7%
Revisió	Coherència		8.3%	16.3%	25%	50%
	Ortografia		8.3%	25%	16.7%	50%
Motivació i interès per la llengua escrita				16.7%	25%	58.3%

Figura 5: respostes del professorat entorn les dimensions lingüístiques

Així mateix, si ens fixem en les entrevistes, cal afegir que el docent entrevistat 1 ha constatat que la ràdio és una eina que ajuda en la coherència i l'ortografia, ja que *“Implica una revisió constant de l'escriptura, un element que costava de treballar”*, coincidint amb l'alumne entrevistat 1, el qual afirma que l'ha ajudat a *“no fer tantes faltes”*. Quant a la lectura en veu alta i l'expressió oral, explica que la ràdio suposa un espai d'intimitat perquè l'alumnat guanyi confiança, tal com constata també l'alumne entrevistat 1. D'altra banda, l'alumne entrevistat 2 ha explicat que a la ràdio ha pogut veure els diferents tipus de textos que la resta ha elaborat, així com els errors que cometien, i agafar idees per a les seves pròpies produccions.

En segon lloc, pel que fa al segon objectiu que era *“definir el perfil d'alumnat que es podria beneficiar de la participació en un programa de ràdio escolar amb l'objectiu de millorar les seves competències lingüístiques”*, el docent entrevistat 2 afirma que *“Qualsevol alumne es pot beneficiar de formar part de la ràdio. De fet, qualsevol persona.”*, coincidint amb el docent entrevistat 1, el qual afegeix que pot ser una gran ajuda per aquell alumnat amb dificultats en la llengua, especialment en la llengua escrita, ja que, és un aspecte que *“va molt associat a la motivació, i amb la ràdio aquesta millora, i amb activitats adaptades al seu nivell és més fàcil que hi trobin un sentit i obtinguin una recompensa, ja que el que estan produint serà un element tangible”*.

Tanmateix, els dos docents coincideixen en què es pot treballar a tots els cicles, això sí, de maneres diferents. Per exemple, en el cas de cicle inicial no cal una producció escrita, sinó només l'expressió oral, com és el cas del docent entrevistat 2, el qual treballa a cicle inicial a partir de preguntes orals sobre diferents temes.

Per acabar, quant al tercer objectiu de *“conèixer els altres beneficis de participar en un programa de ràdio escolar més enllà de l'àmbit lingüístic”*, a través dels qüestionaris, es va demanar als participants que seleccionessin totes les opcions que consideraven, i els resultats han estat els següents:

Així mateix, per tal de facilitar-ne l'anàlisi, s'ha marcat amb verd les opcions que han estat seleccionades per més del 80% dels enquestats, en groc les que han estat seleccionades entre el 50% i el 70% dels participants, i de color vermell les que no han superat el 50%, tal com es pot veure a la següent taula (figura 6).

Dimensions		Alumnat	Docents
Treball globalitzat		90.5%	83.3%
Aprenentatge significatiu		47,73%	91.7%
Vinculació amb l'entorn		42.85%	91.7%
Inclusió	Diversitat lingüística i cultural	40.5%	91.7%
	Necessitats especials	57.1%	75%
Esperit crític i reflexió		40.5%	83.3%
Motivació		71.4%	100%
Evidenciar aprenentatge		59.5%	75%
Autonomia		78.6%	91.7%
Treball cooperatiu		90.5%	91.7%
Relacions dins el centre		45.2%	75%

Figura 6: respostes de l'alumnat i el professorat entorn els altres beneficis de la ràdio escolar

Tanmateix, de les persones entrevistades, en primer lloc, els dos docents han coincidit en la transversalitat de l'eina per a treballar les diferents àrees, per exemple, per cantar cançons, tal com explica el docent entrevistat 1; en segon lloc, segons aquest últim mestre, la ràdio resulta una oportunitat per a aquells infants que, per les seves característiques emocionals, necessiten sortir de l'aula, un punt de vista que confirma de primera mà l'alumne entrevistat 2: "*Quan estic enfadat i nerviós hi vaig i em relaxo*".

Tant aquest docent com aquest alumne expliquen que, a l'escola, l'alumnat de cicle superior que ho desitja aprèn a fer servir els aparells de la ràdio i esdevé tècnic, la qual

cosa, segons explica el docent, promou l'autonomia de l'alumnat i fa que prenguin responsabilitats. Així mateix, aquest docent afirma que és una eina que *“Dignifica molt el valor de la feina de l'alumnat”*, i alhora actua com a vincle amb l'entorn, fent que *“l'escola entri a casa i al barri”*.

Finalment, el docent entrevistat 2 afegeix que, gràcies al projecte de la ràdio *“Estem donant a aquests nens i nenes la possibilitat de viure una experiència que potser no haurien viscut mai.”*, és a dir que és un recurs que gaudeix d'exclusivitat.

5.2. Interpretació dels resultats:

En primer lloc, abans d'analitzar les dimensions establertes, des d'una visió global es pot veure que les percepcions del professorat són més positives respecte a les de l'alumnat: mentre que la majoria de respostes d'aquest primer grup se situen entre els nivells alts dels graus d'acord, en el cas de l'alumnat, en gairebé totes les dimensions hi ha un percentatge que ha manifestat el seu desacord.

En segon lloc, si comparem els resultats de l'estudi de Felipe i Amat (2021), amb els obtinguts, les dades mostren de nou que les percepcions del professorat són més favorables quant al potencial de la ràdio per al treball de l'expressió oral (adequació del volum i el ritme, i consciència de l'entonació), respecte els aspectes de llengua escrita, coincidint també amb Roderó (2008), el qual afirma que quan l'alumnat escolta les gravacions, pren consciència de la importància de parlar amb un ritme, un volum i una entonació adequada. Altrament, cal destacar que, les percepcions de l'alumnat coincideixen amb l'autor quant a la consciència de l'entonació, però no seleccionen el màxim grau d'acord en l'adequació del volum i el ritme.

En tercer lloc, seguint amb els resultats que va obtenir Felipe i Amat (2021), els docents que van afirmar que havien percebut una millora en la llengua escrita van concretar que aquesta evolució havia estat especialment en la capacitat de síntesi, un aspecte que, traslladat a les dimensions que s'han establert en aquest estudi, es pot relacionar amb la capacitat de selecció d'informació, la comprensió lectora, i la cohesió. Quant als resultats obtinguts, gran part del professorat i l'alumnat coincideix en una millora de la selecció d'informació i la comprensió lectora gràcies a la ràdio escolar. Tanmateix, cal destacar que, amb relació a la cohesió, tot i que els dos grups de participants coincideixen amb els resultats de l'autor, trobem una petita discrepància dels docents en l'ús de paràgrafs, en comparació amb l'ús de marcadors i signes de puntuació.

En quart lloc, tot i que l'alumne entrevistat 2 afirma que gràcies a la ràdio havia conegut diferents tipologies textuals, tant el professorat com l'alumnat enquestat no han seleccionat la màxima puntuació per aquest ítem, pel que no seria un dels aspectes que més consideren que ajuda a treballar l'eina de la ràdio escolar.

En cinquè lloc, mentre que la majoria dels docents ha manifestat percebre una millora en l'adequació de les produccions al context, la majoria de l'alumnat se situa en un grau mig d'acord, així com passa amb la revisió. En relació amb aquesta última dimensió, a diferència del que ha manifestat l'alumnat, tant els docents enquestats com el docent entrevistat 1, com l'alumne entrevistat 2 afirmen haver percebut una millora en aquest aspecte, amb un percentatge una mica més favorable per a la coherència respecte l'ortografia, segons els docents enquestats.

En sisè lloc, tant l'alumnat com el professorat afirma haver percebut una millora en la riquesa lèxica, tal com també explica el docent entrevistat 2, i l'alumnat entrevistat 1.

En setè lloc, quant a la motivació i a l'interès per a la llengua escrita, els resultats mostren una diferència significativa entre les percepcions de l'alumnat i el professorat: mentre que els docents coincideixen amb Nolla (2005), la qual afirma que la ràdio ofereix activitats que surten de l'habitual i resulten molt motivadores per a l'alumnat; la majoria de l'alumnat, no n'està tan convençut i se situa en un grau mig d'acord. És a dir, que és cert que les activitats s'allunyen dels mètodes tradicionals i, tal com afirma el docent entrevistat 2, tenen un caràcter exclusiu, però sembla ser que no engresquen prou a l'alumnat.

Finalment, en relació amb els altres beneficis de la ràdio escolar més enllà de l'àmbit lingüístic, la majoria dels participants afirmen que és una eina per al treball globalitzat de les diferents àrees, i el treball cooperatiu, coincidint amb Nolla (2005), les dades que exposava la notícia del diari l'Empordà l'any 2021, i a la metodologia per la qual aposta el Departament d'Educació (2022) en el seu decret.

D'altra banda, mentre la majoria del professorat considera que és una eina que promou l'aprenentatge significatiu, actua com a vincle entre l'escola i l'entorn, ajuda en la inclusió de l'alumnat amb diversitat lingüística i cultural, promou l'esperit crític i la reflexió, i és una eina motivadora; el percentatge d'alumnat que ha seleccionat aquestes opcions no arriba al 50%, així com en el fet que sigui un recurs per promoure les relacions dins el centre, tot i que en aquest cas el percentatge de professorat que ha seleccionat aquesta dimensió no és tan elevat.

Així mateix, un percentatge significatiu dels participants creu que pot ajudar en la inclusió de l'alumnat amb necessitats especials i com a evidència dels aprenentatges. Finalment, quant a l'autonomia, mentre la majoria del professorat creu que és una eina que promou que l'alumnat agafi les regnes i hagi de prendre decisions, coincidint amb el docent entrevistat 1, el percentatge d'alumnat que ha seleccionat aquest ítem és menor.

Abans de finalitzar, és convenient remarcar que aquesta diferència entre les percepcions de l'alumnat i el professorat pot ser degut a el grau de la familiarització i consciència de cada col·lectiu sobre les dimensions establertes. Cal tenir en compte que, mentre el professorat treballa constantment, o hauria de fer-ho, per a que l'alumnat assoleixi la competència en comunicació lingüística, tenint en consideració els diferents aspectes que inclou, i observant i avaluant com es desenvolupa l'alumnat en els diferents processos del dia a dia; per a l'alumnat ha estat la primera vegada que ha hagut d'analitzar de manera detallada un ampli ventall de dimensions, les quals probablement desconeixia, de manera que s'han intentat explicar el més clar possible. Tanmateix, els docents que han participat en l'estudi, tant els enquestats com els entrevistats, treballen amb la ràdio escolar des de fa temps, i defensen i creuen en el seu potencial, mentre que, per a l'alumnat, la ràdio resulta una proposta més del seu procés d'aprenentatge, i probablement, tot i ser-ne conscients, no s'han parat a pensar mai en el gran potencial d'aquest recurs.

5.3. Implicacions educatives

A continuació es mostra una petita guia de bones pràctiques de la ràdio escolar en l'àmbit de l'educació primària amb l'objectiu d'aprofitar-ne al màxim el seu potencial per a la millora de la competència en comunicació lingüística. Tanmateix, cal remarcar que les indicacions següents estan pensades per a cicle superior i cicle mitjà, i s'ofereixen unes breus recomanacions per a introduir el recurs a cicle inicial. Cal destacar també, que els objectius i el perfil de l'alumnat, seran dos factors condicionants en el disseny de les propostes.

En primer lloc, si el que es vol és treballar la lectura en veu alta i promoure que l'alumnat agafi confiança en ell mateix, es recomana fer intervencions breus i freqüents, per exemple un cop a la setmana. L'alumnat es prepararà un petit text, com ara un capítol del llibre que desitgi o una notícia, i el podrà llegir a la ràdio de manera individual, creant així un espai de confiança i intimitat. Així mateix, serà important escoltar les gravacions, comentar-les, repetir les parts que consideri, i sobretot, que pugui apreciar la seva evolució.

En segon lloc, si l'objectiu és treballar la llengua escrita es desenvoluparan les propostes al voltant de la producció de textos de tipologia ben diversa, els quals seran enregistrats a posteriori. Així mateix, és una bona oportunitat per relacionar-ho amb altres àrees i donar l'oportunitat als infants perquè parlin d'allò que més els interessa.

Com que es tracta d'un programa de ràdio, caldrà incloure sempre una introducció, un cos i un tancament. Per aquest motiu, i amb l'objectiu de facilitar l'estructuració del discurs, es recomana utilitzar un guió (vegeu annex 2). A més, caldrà pensar quines cançons i efectes especials es volen incloure, un fet que els engrescarà. Tanmateix, abans de començar es poden escoltar programes de ràdio, els quals els serviran d'exemple i els ajudarà a veure'n l'estructura, així com l'ús dels marcadors textuais i els signes de cordialitat. Es recomana proporcionar a l'alumnat un llistat dels diferents marcadors i connectors textuais per tal que les produccions siguin més riques i estiguin ben cohesionades.

Un cop presentada l'estructura i decidit el tema, caldrà informar-se'n a través d'una recerca, si es considera necessari, organitzar les idees mitjançant el guió i, tot seguit, començar a redactar. També es pot fer una llista de conceptes relacionats amb el tema per tal que el llenguatge sigui el més ric i variat possible. Caldrà també tenir en compte a qui va dirigit i tenir cura del vocabulari.

En quart lloc, tot i que, probablement, la revisió apareixerà de manera espontània, cal promoure-la. Un fet que pot ajudar, és remarcar que el programa serà escoltat per gran part de la comunitat educativa del centre, i fins i tot del barri. Caldrà doncs, una primera lectura amb l'acompanyament docent per tal d'assenyalar alguns errors ortogràfics, segons els criteris del centre i l'etapa. Així mateix, és important que abans d'enregistrar es facin diversos assajos en veu alta, amb acompanyament o, fins i tot, es pot fer un primer enregistrament i escoltar-lo a posteriori, fet que els ajudarà a veure si l'ús dels signes de puntuació és adequat i si les idees s'expressen de manera coherent.

En cinquè lloc, arriba el moment més esperat: la gravació. L'alumnat va a l'estudi i grava el programa amb l'ajuda del docent o d'altres infants que ja tinguin coneixements radiofònics, com es fa en alguns centres amb l'objectiu de promoure l'autonomia i el vincle entre l'alumnat. Tanmateix, com que a la majoria dels centres no es transmet en directe, es poden fer diversos intents, i millorar els aspectes d'expressió oral i la seguretat dels infants.

En sisè lloc, l'organització de l'alumnat pot ser ben diversa segons les necessitats i els objectius: l'alumnat més tímid necessitarà un espai tranquil i segur per anar agafant

confiança; d'altra banda, el treball en equip serà molt més enriquidor i possibilitarà l'elaboració de produccions més complexes i més riques, així com treballar les habilitats socials, entre d'altres aspectes; altrament, si es treballa amb alumnat de diferents cursos i nivells l'experiència serà encara més enriquidora i s'establiran vincles dins el centre.

Per acabar, per tal que l'alumnat de cicle inicial, comenci a familiaritzar-se amb la ràdio, formi part d'aquest projecte de tota la comunitat educativa i, sobretot, que pugui gaudir del gran potencial d'aquest recurs, es recomana fer diverses activitats al llarg del curs utilitzant la ràdio, les quals es limitaran a l'expressió oral. Així doncs, tenint en compte el seu moment evolutiu, han de ser intervencions curtes, com ara: fer-los preguntes de temes ben diversos, recitar petits rodolins, cantar cançons, compartir aprenentatges i experiències, etc. Tanmateix, és important que l'alumnat pugui sentir la seva veu, per tal que comenci a prendre consciència del ritme, el volum i l'entonació, si ho desitja, pugui repetir l'enregistrament fent els canvis que consideri i, sobretot que s'engresqui. També és el moment d'aprofitar per ensenyar-los a fer servir el material i a tenir-ne cura.

Quant a l'organització, es pot fer de manera individual, amb l'objectiu de crear un espai íntim de confiança, i oferir un suport més personalitzat, o es pot fer en petits grups, procurant sempre que tothom tingui el seu moment. Així mateix, es pot treballar amb alumnat d'altres cursos, una oportunitat per aprendre plegats que pot ser molt enriquidora.

6. Conclusions

6.1. Conclusions generals

L'estudi dut a terme demostra el potencial de la ràdio escolar per a la millora de la competència en comunicació lingüística en l'etapa d'educació primària.

En primer lloc, les dades obtingudes destaquen la idoneïtat de l'eina per al treball i la millora de la llengua oral, les habilitats comunicatives, la capacitat de selecció d'informació i la comprensió lectora. Així mateix, no seria l'eina més adequada per a treballar les tipologies textuais.

En segon lloc, els resultats evidencien una major consciència del potencial de la ràdio per part del professorat impulsor del projecte respecte l'alumnat que hi participa. Un fet que podria justificar la baixa experiència de l'alumnat en processos de reflexió sobre les capacitats lingüístiques i una baixa consciència dels objectius específics del projecte de la ràdio.

En tercer lloc, les experiències de les persones entrevistades posen sobre la taula un ampli ventall de metodologies de treball a la ràdio en funció de l'etapa, el perfil de l'alumnat i els objectius, esdevenint així un projecte inclusiu i de caràcter personalitzat.

Per acabar, les dades recollides reflecteixen el potencial del recurs més enllà de l'àmbit lingüístic, especialment per al tractament globalitzat de les diferents àrees i el treball cooperatiu.

6.2. Objectius assolits i limitacions

L'objectiu principal d'aquest estudi era comprovar si la ràdio escolar podia ajudar en la millora de la competència en comunicació lingüística. Així mateix, a partir d'aquesta qüestió sorgien tres línies d'investigació quant als aspectes d'aquesta competència que milloraven gràcies a la ràdio, el perfil de l'alumnat que es podia beneficiar d'aquest recurs, i els altres beneficis del projecte en l'àmbit educatiu.

En primer lloc, la recerca bibliogràfica, la recollida de percepcions, i les entrevistes, han permès determinar quins aspectes de la llengua pateixen una millora gràcies a la participació a la ràdio per part de l'alumnat, així com altres beneficis més enllà de l'àmbit lingüístic. No obstant això, es tracta de dades subjectives, les quals estan condicionades per diferents variables com són: la capacitat de reflexió de l'alumnat, la metodologia emprada a la ràdio, l'experiència amb el projecte, etc.

Així mateix, la mostra que s'ha pogut aconseguir ha estat menor a l'esperada, a causa d'una baixa predisposició per part dels centres, un fet que, en cas contrari, hauria permès un contrast més exhaustiu de les percepcions de l'alumnat i el professorat, i l'observació de possibles tendències.

Per acabar, s'ha pogut donar resposta al perfil de l'alumnat que es podria beneficiar d'aquest recurs, així com les diferents metodologies emprades per tal de donar resposta a les necessitats específiques dels infants i als objectius d'aprenentatge.

6.3. Noves línies de recerca

Tal com s'ha esmentat, aquest estudi s'ha basat en dades subjectives, les quals estan condicionades per diferents variables. Així doncs, per tal de determinar amb certesa els diferents aspectes de la competència en comunicació lingüística que la ràdio escolar pot ajudar a millorar, caldria fer un seguiment de l'alumnat contemplant el seu punt de par-

tida abans de començar el projecte de la ràdio, i recollint diverses evidències, tant escrites com orals, per avaluar la seva evolució. En aquest futur estudi, caldria contemplar un grup control, el qual no participaria al projecte de ràdio.

Així mateix, tot i que aquest estudi s'ha desenvolupat al voltant de l'àrea de llengua, també ha posat sobre la taula altres beneficis de la ràdio escolar en altres àmbits, amb els quals es podria aprofundir per tal d'aprofitar al màxim el potencial d'aquest gran recurs.

6.4. Reflexió personal sobre l'experiència

Un cop finalitzat aquest procés, el qual ha estat tot un repte, ha arribat el moment de mirar enrere i reflexionar sobre com s'ha dut a terme i com ha estat l'experiència.

En primer lloc, l'interès pel tema va sorgir de manera espontània tan aviat com vaig conèixer el projecte de ràdio de l'escola on he estat fent pràctiques, una proposta que el centre defensava amb fermesa. Al mateix moment, em vaig trobar davant d'una aula complexa, on vaig poder veure de primera mà que l'alumnat amb un baix domini de la llengua tenia moltes dificultats per a l'aprenentatge. Aquests fets em van fer reviure l'interès que m'havia despertat una de les assignatures del grau sobre l'aprenentatge de la llengua i les habilitats comunicatives, i vaig decidir-me per investigar el potencial de la ràdio per a la millora d'aquesta competència, amb l'objectiu també que em pogués ser d'utilitat de cara al futur.

En segon lloc, quant a la recerca bibliogràfica, haig de remarcar que era una etapa que em generava una certa inquietud. Si ho analitzo, penso que la part més complicada va ser decidir l'estructura de les idees, ja que tenia dos conceptes amb un paper central: la competència en comunicació lingüística i la ràdio escolar; però aquest últim era l'eix principal de l'estudi, així que vaig decidir començar amb el fenomen de la ràdio, una decisió que, vista amb perspectiva, penso que va ser encertada.

Tanmateix, en ser un fenomen relativament nou i poc estudiat, a l'inici va ser complicat trobar articles adients als objectius de recerca, pel que vaig haver de consultar diferents fons. D'altra banda, l'eina del *Mendeley* em va ser de gran ajuda per organitzar tots els documents.

En tercer lloc, per al disseny de les eines de recollida de dades em vaig basar en les dimensions que volia investigar d'acord amb el marc teòric. Així mateix, com ja he dit, tot i contactar amb els centres amb molta antelació, no va ser gens fàcil, fet que em va generar certa angoixa, ja que l'estudi depenia de seva participació. D'altra banda, per

als resultats, vaig dubtar d'utilitzar els gràfics de barres, però finalment penso que les taules utilitzades permeten veure totes les dimensions i comparar-ne les xifres, així que crec que va ser encertat.

En quart lloc, a l'hora d'elaborar les conclusions m'he trobat davant el repte de seleccionar i sintetitzar els resultats més destacats. Com que no era fàcil, ja que les dimensions observades eren moltes, m'he basat en els objectius que van impulsar l'estudi, obtenint així quatre punts clau que ofereixen una perspectiva global de les dades recollides.

En cinquè lloc, penso que l'organització i la temporització que he seguit ha estat un punt positiu, ja que m'he repartit la feina setmana a setmana, de fet, dia a dia, de manera que he pogut aprofundir i dedicar el temps necessari a cada apartat, així com reflexionar i reelaborar allò que considerava necessari.

Per acabar, en tot el procés he estat acompanyada i guiada a través de les tutories individuals, les quals m'han ajudat a posar ordre a les meves idees, sortir de dubtes, i millorar el producte final. Pel qual n'estic molt agraïda.

En definitiva, penso que ha estat un procés molt enriquidor, significatiu en l'àmbit personal, i funcional de cara al futur, en el qual he après de valent i he hagut de posar en marxa totes les meves capacitats.

7. Referències bibliogràfiques

- Amat Castells, V., Felipe Villalobos, A (2021). La ràdio com a eina pedagògica en l'ensenyament de la llengua catalana. Percepcions i reflexions de docents de primària i secundària. *Temps d'Educació*, 60, 167–189. <https://doi.org/10.1344/tempseducacio2021.60.10>
- Barbeito, M., & Perona, J. (2007). Radio En La Era Digital. *Icono 14*, 12–37. <https://www.redalyc.org/pdf/5525/552556593010.pdf>
- Barchilón, M. (13 de febrer del 2019). ¿Qué supuso la aparición de la radio? *La Vanguardia*. <https://www.lavanguardia.com/vida/junior-report/20190213/46407187322/radio-consecuencias-politica-comunicacion-comercio-guerra.html>
- Borrero, L., & Spinosa, S. (2015). Els programes infantils de ràdio a Catalunya : una aproximació cronològica a la tipologia de programes de ràdio per a nens. *Quaderns Del CAC*, 8(41), 55–65.
- Coll, C., & Solé, I. (1989). Aprendizaje significativo y ayuda pedagógica. *Cuadernos de pedagogía*, 168(4), 16-20.
- Equipo editorial, Etecé (4 de març de 2024). Historia de la radio. *Enciclopedia Humanidades*. <https://humanidades.com/historia-de-la-radio/>
- Europa Press. (14 d'agost del 2021). Catalunya té almenys 80 ràdios escolars amb què es treballen la llengua i la comunicació. *Empordà*. <https://www.emporda.info/cultura/2021/08/14/catalunya-almenys-80-radios-escolars-56217050.html>
- Generalitat de Catalunya (2022). Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica. Disponible en <https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=938401>

- Nolla, D. (2005). La ràdio com a mitjà per desenvolupar el sentit crític davant els mitjans de comunicació. *Guix*, 315, 21–24

- Reyzábal, M. V. (2012). Las Competencias Comunicativas y Lingüísticas, Clave para la Calidad Educativa. *Revista Iberoamericana Sobre Calidad, Eficacia y Cambio En Educación*, 10(4), 64–77.

- Rodero Antón, E. (2018). Educar a través de la radio. *Signo y Pensamiento*, 27(52), 97–109.

- Sadurní, J. M. (13 de febrer del 2023). *Marconi y la primera transmisión de radio de la historia*. Historia National Geographic. https://historia.nationalgeographic.com.es/a/marconi-y-primera-transmision-por-radio-historia_14204

- Vygotski, L. S. (1979). El desarrollo de los procesos psicológicos. Barcelona: Crítica.

- Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. (7 de juny del 2011). *Breu història de la ràdio*. <https://xtec.gencat.cat/ca/recursos/media/radio/lletradiofonica/historia/>

- Zapata, A. (2005). Fem ràdio. *Guix*, 315, 25–30

Annexos

Annex 1: Entrevistes

Entrevista al docent entrevistat 1

Aquest docent és mestre d'educació primària i la persona que s'encarrega de la ràdio a l'escola on treballa des de fa més de 7 anys.

Entrevistadora: Bé, doncs comencem. Quin és el perfil d'alumnat que creus que es podria beneficiar de la ràdio escolar i amb quin objectiu?

Docent entrevistat 1: Justament, la ràdio, penso, pensem, que és un recurs per a tothom, absolutament. I amb això estic responent que qualsevol tipus d'alumnat. El que té dificultats, per exemple, a nivell de seguretat i de confiança en si mateix, doncs és un espai de tranquil·litat, d'intimitat, en el qual pot explorar i pot posar-se a prova.

També qui té dificultats per produir textos, per exemple, ja que la dificultat per escriure va molt associada a una baixa motivació. Amb una ràdio pel mig, aquesta motivació millora i amb propostes adaptades als seus nivells, és més fàcil que trobin un sentit a l'activitat en sí i que, sobretot, obtinguin una recompensa bastant instantània com el fet de "*Ostres, el que estic produint, acaba convertint-se en un element realment tangible, en aquest cas, auditivament*" I bé, tot això estem veient que genera també motivació i...

Entrevistadora: I sentit, podríem dir.

Docent entrevistat 1: Sí, és clar. Sentit a les tasques que fem d'escriptura. I per a aquells alumnes que... diguem que destaquen i que a vegades ens trobem que hem de pensar en activitats també adaptades als seus nivells, doncs, evidentment, també ens dona una eina més que sol agradar, els motiva, i és una feina bastant autònoma. I després, per a tots aquells que... infants que per les seves característiques emocionals necessiten a vegades sortir de l'aula alguna estona, també és una oportunitat per aquestes persones de poder sortir de classe, però fent alguna activitat beneficiosa per ells mateixos i per l'escola, que a més a més, els motiva com fer de tècnics.

Entrevistadora: D'acord. I com treballeva la ràdio a l'escola? Quina seria la metodologia, així en general?

Docent entrevistat 1: En general, seria la producció de textos amb l'objectiu que acabin sent llegits a la ràdio. Després, evidentment, amb infants més petits o infants amb altres característiques especials, no és imprescindible que sigui sempre escrit i, a vegades,

simplement es pot fer conversa. Els d'infantil venen a cantar cançons, des de l'àrea de Música es ve a fer música, i també poden venir a recitar poemes que s'aprenen de memòria els d'infants d'infantil.

I bé, les propostes, doncs, hi ha de dos tipus propostes: les que venen dels mestres i de les aules, activitats fetes, per tant, a les hores de grups classe, que poden ser individuals o amb grup; i després, hi ha tota la resta de programes que són lliures a voluntat dels infants perquè els ve de gust, perquè els motiva i els interessa el tema. Llavors, ells els elaboren de manera autònoma i lliure, i es ve a gravar.

Entrevistadora: I en aquestes elaboracions lliures, per exemple, proporcioneu una pauta de guió quan a l'estructuració del discurs, per exemple?

Docent entrevistat 1: A mitjans, em consta que hi ha un espai, un ambient, que té relació amb l'escriptura, en el qual hi ha tot de propostes amb guions, que ells i elles poden seguir, com una espècie d'instruccions amb les quals acaben obtenint un programa de diferents tipologies. I a grans la veritat és que no tenim cap espai on tinguem tota aquesta estructura de tipologies textuals, però bé, sí que com la tipologia textual la treballem des de tots els cursos, diguem que els infants tenen aquesta... Ja disposen d'aquesta eina. Però sí que és cert que és pot ser un aspecte a tenir en compte, de dir: *"Ei, què és tot el que podem fer a ràdio?" "Doncs mireu, aquí teniu tots exemples"*. Com una espècie de receptari, podríem dir.

Entrevistadora: D'acord, i la última pregunta: quin creus que és el valor afegit de la ràdio per al treball de la competència en comunicació lingüística respecte els altres recursos? Quina és el valor afegit de la ràdio?

Docent entrevistat 1: Jo penso que la motivació és un element claríssim. I el desig que genera, la satisfacció que s'enduen, la qual fa que vulguin repetir l'experiència. També penso que és una activitat idònia per elaborar textos en grup, i també individuals, però especialment en grup. Que permet una revisió constant del procés d'escriptura, que és un element que ens costava molt de treballar, ja que vèiem que els infants escrivien a raig i no hi havia gaire reflexió després. I gràcies a la Ràdio, fa aquesta revisió aparegui de manera més espontània. I també passa, evidentment, en treball individual, però en grup encara és més ric, perquè a la vegada el que a mi em falta, tu ho tens i ens retroalimentem amb els nostres coneixements, i al final, surten productes que, si no fos per la participació de tot el grup, no sortirien.

I també que dignifica molt el treball de l'alumnat. És a dir, que...

Entrevistadora: Té un valor?

Docent entrevistat 1: Que té un valor, exacte i que el que faig a l'escola, no només queda a l'escola, no només és per al mestre i la satisfacció personal; sinó que, a més a més, aquesta feina es fa pública i és valorada per la resta de la comunitat i, per tant, també les famílies poden veure el que fan i escoltar-ho a casa. I bé, és un fet que l'escola entra a casa, a casa i al barri.

Entrevistadora: D'acord, doncs ja estaríem. Moltes gràcies.

Docent entrevistat 1: De res!

Entrevista al docent entrevistat 2

Aquest docent és mestre d'educació primària i infantil i s'encarrega de la ràdio al centre on treballa des de fa 2 anys. Treballa amb alumnat de diferents cursos, també amb d'ESO, però en aquest cas parla de cicle inicial.

Entrevistadora: Quin perfil d'alumnat es podria beneficiar de participar en un programa de ràdio escolar i amb quin objectiu?

Docent entrevistat 2: Des del meu punt de vista, qualsevol alumne es pot beneficiar de formar part de la ràdio. De fet, qualsevol persona. Considero que tota experiència que et faci sortir de la teva zona de confort i que t'impliqui viure noves situacions és enriquidora.

El projecte que vaig engegar el curs 2021-2022, que vaig anomenar "Petites Veus", el vaig iniciar amb el Cicle d'Infantil. Imagina't! Nens i nenes de 3 a 6 anys! Doncs van aprendre moltíssim i van fer un canvi brutal des de principi a final de curs. Actualment, hi participa Cicle Inicial. Són alumnes més grans i, madurativament, estan més preparats per fer frases més llargues i discursos més complexes. Tots els nens i nenes estan molt contents de poder venir a la ràdio, fins i tot aquells que tenien vergonya la primera vegada que van trepitjar l'estudi.

Els objectius són molt diversos perquè poder tenir l'oportunitat de viure aquesta experiència des de tan petits és una sort! Es desenvolupen una gran varietat d'àmbits i no només lingüístics. Realment aprenen molt! Si entres a l'estudi els veuràs com professionals! Els he ensenyat les normes de la ràdio, la delicadesa amb la que han de tractar tot el material, a quina distància posar-se del micròfon, quina és la millor postura, com saber quan començar a parlar, quin és el millor volum i entonació, etc. A més a més de

tot això, puc veure com va incrementat la seva confiança i determinació. Se senten capaços d'afrontar nous reptes, se senten grans i la seva autoestima creix. Molts nens i nenes han superat la seva por de parlar davant d'un micròfon. Quants de nosaltres hem tingut l'oportunitat d'afrontar un repte així? Són molt afortunats de poder viure tot això i jo també, de poder-ho compartir amb ells.

Entrevistadora: Com treballau la radio a l'escola? Quina és la metodologia?

Docent entrevistat 2: A l'escola, la ràdio es treballa a quart d'ESO com a una optativa. Després, comptem amb el programa "Petites Veus" que actualment es treballa a Cicle Inicial.

Pel que fa a "Petites Veus", que és el que condueixo i dirigeixo jo, es tracta d'un programa format pòdcast que s'emet en directe un cop al mes a Ràdio Vilafant. Compto amb una hora setmanal per portar a nens i nenes de primer i segon de primària a la ràdio. Quan venen a l'estudi, han de respondre preguntes que jo els hi formulo. Per exemple: Quin és el teu animal preferit? No s'escolta la meva pregunta, només les seves respostes. Cada mes els hi pregunto sobre un tema diferent. Posteriorment, edito tot el que he enregistrat triant cadascun dels talls. Afegeixo una presentació, un tancament i música. Porto un registre de tots els nens i nenes que passen per l'estudi amb la intenció de que tots hi puguin passar en algun moment.

Entrevistadora: Quant a la competència en comunicació lingüística, quin penses que és el valor afegit de la ràdio respecte altres recursos?

Docent entrevistat 2: Quina bona pregunta! Doncs crec que cada recurs té els seus beneficis, la veritat. La millor opció és poder fer ús d'una gran varietat de recursos perquè els nens i nenes rebin estímuls des de diverses vessants. Ara bé, si haig de parlar en concret de la ràdio... penso que la part més bonica i enriquidora de la ràdio és la seva originalitat i exclusivitat. Quantes persones, al llarg de la seva vida, han tingut l'opció d'estar davant d'un micròfon i viure l'experiència de participar en un programa? Poques! Quantes persones estarien disposades a passar per l'estudi de l'escola i respondre a les meves preguntes? Poques! Doncs els nens i nenes ho fan! I no només ho fan...ho fan molt bé! Amb la seva il·lusió i valentia superen la seva por de posar-se davant d'un micròfon. Estem donant a aquests nens i nenes la possibilitat de viure una experiència que potser no haurien viscut mai. I des de molt petits! Com t'he explicat abans, és molt xulo poder veure l'evolució que fan en tots els àmbits. Pel que fa al lingüístic, milloren molt en la manera de parlar, en l'entonació, en les paraules que fan servir, en la complexitat de les frases que utilitzen, en el to, en el volum...etc.

Entrevistadora: Bé, moltes gràcies per les aportacions.

Docent entrevistat 2: De res, ha estat un plaer.

Entrevista a l'alumne entrevistat 1:

Aquest infant és un infant de cicle superior, amb necessitats especials.

Entrevistadora: Quant de temps fa que treballes amb la ràdio?

Alumne entrevistat 1: Bé, vaig començar a mi em van dir que em podria ser tècnic a quart i em van començar a ensenyar una mica de què anava tot. I ara a cinquè ja, directament, soc tècnic.

Entrevistadora: D'acord, i quant a les gravacions, quan vas començar?

Alumne entrevistat 1: Oficialment, al principis de cinquè, però a quart jo ja feia alguna altra cosa, algun programa vaig gravar i tal.

Entrevistadora: És a dir, a partir de cinquè, més o menys. I amb què creus que t'ha ajudat la ràdio?

Alumne entrevistat 1: Bé, principalment a que quan estic enfadat o necessito pensar millor, a vegades me'n vaig i em relaxo una mica. I, a més, és bastant divertit gravar la gent perquè veus que la pifien i ... Hi ha alguns programes que surten molt bé i alguns que al final són molt dolents.

Entrevistadora: I tu a la ràdio també parles?

Alumne entrevistat 1: Parlo, a vegades quan haig de fer algun programa per l'escola o per algú, però a mi no és que m'agradi gaire.

Entrevistadora: No? I creus que t'ha ajudat amb alguna cosa, el fet de tu gravar a la ràdio?

Alumne entrevistat 1: Sí, bastant. Em va bastant bé, o sigui, com a activitat extra em va bastant bé.

Entrevistadora: I si ara ens centrem en la llengua, en tot el que és: comprensió lectora, expressió oral, elaboració de textos, de fer feines, de treballar la llengua, amb què creus que t'ha ajudat la ràdio?

Alumne entrevistat 1: Bé, crec que la ràdio m'ha ajudat en poder veure com treballa cada persona, com s'ha preparat cada text. Les persones m'han anat donant idees de què podria fer jo en els meus propis textos de Castellà o Català.

Entrevistadora: I en alguna cosa més?

Alumne entrevistat 1: No.

Entrevistadora: Perfecte. Doncs, moltes gràcies per les teves aportacions.

Alumne entrevistat 1: De res.

Entrevista a l'alumne entrevistat 2

Aquest infant és un infant de cicle superior, amb certes dificultats per a la llengua, que participa a la ràdio setmanalment amb un objectiu concret, el qual explica.

Entrevistadora: Quan de temps fa que treballes a la ràdio?

Alumne entrevistat 2: No ho sé... més o menys des del segon trimestre, crec.

Entrevistadora: Sí? I aquí a l'escola, quan va ser la primera vegada que vas gravar amb la ràdio? Només a cinquè o ho havies fet alguna activitat a la ràdio abans?

Alumne entrevistat 2: Ho havia fet amb altres cursos. Crec que des de primer.

Entrevistadora: Uns 4 anys, podríem dir. I amb què creus que t'ha ajudat la ràdio?

Alumne entrevistat 2: A millorar la lectura i la confiança. A confiar una mica més amb mi i a llegir millor.

Entrevistadora: D'acord, perquè com treballes a la ràdio normalment?

Alumne entrevistat 2: Cada setmana em preparo una lectura a casa i la llegeixo.

Entrevistadora: I què llegeixes normalment? Ho esculls tu?

Alumne entrevistat 2: Sí, llegeixo quatre pàgines d'un llibre que he triat jo.

Entrevistadora: Molt bé, i, a part de la lectura en veu alta la confiança, creus que la ràdio t'ha ajudat a millorar algun altre aspecte relacionat amb la llengua?

Alumne entrevistat 2: A no fer tantes faltes.

Entrevistadora: I com creus que ha estat? Que ha sigut el

Alumne entrevistat 2: No sé, mirant llibres.

Entrevistadora: I què en penses de la ràdio, t'agrada?

Alumne entrevistat 2: Sí és "*guai*"

Entrevistadora: Perquè? Què creus que té de diferent?

Alumne entrevistat 2: La ràdio és més "*guai*" perquè poses música i sons.

Entrevistadora: Molt bé, doncs ja estaríem. Moltes gràcies.

Alumne entrevistat 2: De res.

Annex 2: Exemple de guió de ràdio

Títol:	
Tema:	
Efectes sonors	
Presentació	
Qui parla?	
De què es parlarà?	
Efectes sonors:	
Desenvolupament	
Idea 1	
Idea 2	
Idea 3	
Tancament	
Conclusió	
Agraïment i comiat	
Efectes sonors:	